Kool ja rahvaharidus 1937. a.

Kirjutanud A. Elango.

I. Kool.

Vaatlusealune aasta on eriti silmapaistev seepoolest, et selle jooksul jõudis 1934. a. algatatud keskkoolireform lõpustaadiumi. 1934. a. keskkooli-seadus nägi ette ainult 5-kl. keskkoole, kuhu võetakse algkooli 4. kl. lõpetanuid. Sääraseid keskkoole avati 46. Tegeliku elu nõudel tuli aga siiski asutada ka 3-kl. keskkoole algkooli lõpetanuile, arvult 14 asutist. See proportsioon ja 5-kl. keskkooli eelistamine häiris pikemat aega meie avalikku arvamust ja kutsus esile elava poleemika haridustegelaste hulgas. Rahulolematus paisus nii suureks, et isegi naiste kongressidel, põllumeeste koosolekutel jm. hakati vastu võtma otsuseid, milles nõuti 6-kl. algkooli säilitamist ja keskkooli rajamist sellele. 19. mail 1937. a. vastuvõetud keskkooli-seaduse muutmise seadusega legaliseeriti mõlemad keskkooli tüübid, nimetades 5-kl. keskkooli progümnaasiumiks ja 3-kl. — reaalkooliks. Õppekava erineb peamiselt vaid seega, et reaalkoolis teine võõrkeel on vabatahtlik; mõlema keskkoolitüübi lõpetajail on ühesugused õigused. Arvuliselt tegutses 1937. a-l 50 progümn. ja 39 reaalkooli, kuid lõplikus võrgukavas on ette nähtud 40 progümnaasiumi Ja 38 reaalkooli. Haridusminister oma kõnes keskkoolide direktoritele palus neid mõlemasse koolitüübisse suhtuda erapooletult ja heatahtlikult. — Sellega lõppes aastaid kestnud pinevus keskkooli reformi ümber.

Et 1937. a. kevadel uus keskkool andis esimesi lõpetajaid, tuli koostada ka uute gümnaasiumide võrk ja asuda nende sisustamisele. Uus võrgukava näeb ette 3 riiklikku, 22 omavalitsuse, 7 õigustega era- ja 12 eragümnaasiumi, ühtekokku 44 asutist. Esmakordne õpilaste vastuvõtmine neisse gümnaasiumidesse toimus sisseastumiseksamitega, millised korraldati linnades ühiselt kõigi gümn. jaoks. Nende eksamite korraldus ja laad äratas taas seltskonnas ja koolitegelaste hulgas rahulolematust. Eksaminande oli üle riigi 1233 (577 poeg- ja 656 tütarlast). Neist jäi kevadel umb. 23% vastu võtmata; väike osa neist leidis vastuvõtmist veel sügisel.

Pandi kehtima k u t s e h a r i d u s l i k k u d e õ p p e a s u t i s t e s e a d u s, mis lülitab kutsekoolid üldisesse ühtluskooli süsteemi. Selle seaduse järgi jagunevad kutsekoolid keskastme ja kõrgema astme õppeasutisteks; esimesed on 1—4-a. õppeajaga (7.—10. õppea.), teised kuni

Eesti kroonika 1937, lk. 97